

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της Το δικαίωμα ψήφου

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Ι. Κειμενικές πηγές¹

Ομάδα Α΄: Ο αγώνας για την ψήφο αρχίζει

Τα χρώματα του Δικαιώματος Ψήφου των Γυναικών

Ο τίτλος της σουφραζέτας δόθηκε στα μέλη της κίνησης για την ψήφο των γυναικών, αρχικά στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ). Ο όρος προέρχεται από τη λέξη *suffrage*, δηλαδή το δικαίωμα ψήφου.

Η λέξη αρχικά επινοήθηκε για να περιγράψει μια ριζοσπαστική ομάδα του κινήματος της ψήφου των γυναικών στο ΗΒ, κυρίως στα μέλη της Κοινωνικής και Πολιτικής Ένωσης Γυναικών, με επικεφαλής τις Emmeline και Christabel Pankhurst.

Σουφραζέτα είναι ένας γενικότερος όρος για τα μέλη της κίνησης, ανεξάρτητα αν είναι ριζοσπαστικά ή συντηρητικά, άνδρες ή γυναίκες.

Τα χρώματα του Δικαιώματος Ψήφου των Γυναικών

Αναρωτηθήκατε ποτέ γιατί οι φεμινίστριες συνηθίζουν να πηγαίνουν στις ειδικές γυναικείες εκδηλώσεις και πορείες φορώντας διάφορες αποχρώσεις του μοβ; Αυτό είναι ένα απ' τα παραδοσιακά χρώματα του δικαιώματος ψήφου των γυναικών.

Από πού ξεκίνησαν τα χρώματα;

Η επαναστατική βρετανική ομάδα για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών, η Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών (WSPU), που ιδρύθηκε από την Emmeline Pankhurst, υιοθέτησε το **λευκό** χρώμα για αγνότητα στο δημόσιο

¹ Οι επιπρόσθετες αυτές πηγές, δίνονται σε φωτοτυπία σε όλες τις ομάδες, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η παρακολούθηση κατά την ώρα των ανακοινώσεων και η καλύτερη συνοχή του μαθήματος. Επιπλέον, θα είναι διαθέσιμες για όλους τους μαθητές κατά τη διεκπεραίωση της κατ' οίκον εργασίας τους. Εννοείται, βεβαίως, ότι κατά τη διάρκεια της διερευνητικής εργασίας στην τάξη, κάθε ομάδα μελετά την πηγή που την αφορά.

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της Το δικαίωμα ψήφου

χώρο, καθώς επίσης και στην ιδιωτική ζωή, **μοβ** για αξιοπρέπεια, αυτοϋπόληψη και αυτοσεβασμό και **πράσινο** για ελπίδα και νέα ζωή.

Και σήμερα;

Σήμερα τα χρώματα εξηγούνται μ' ένα ακρώνυμο για Δίνω (πράσινο) στις Γυναίκες (λευκό) την Ψήφο (μοβ).

Ποιος είναι ο αυστραλιανός κρίκος;

Αυτά τα χρώματα ήρθαν στην Αυστραλία μέσω της σουφραζέτας (αγωνίστριας για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών) Vida Goldstein. Αυτή υιοθέτησε τα χρώματα της λεβάντας, το πράσινο και το μοβ για την Πολιτική Ένωση Γυναικών (WPA) το 1909, κατά την περίοδο της εκστρατείας της για τη Γερουσία το 1910. Περιέγραψε τη σημασία των χρωμάτων ως τη λεβάντα για το άρωμα όλων των θετικών πραγμάτων απ' το παρελθόν, το πράσινο για αύξηση, ξεδίπλωμα και ανάπτυξη και το μοβ για την αξία της δικαιοσύνης και την ισότητα στην ανεξαρτησία μεταξύ αντρών και γυναικών.

Το 1910, ενώ ήταν στο Λονδίνο, έπεισε την Margaret Fisher, σύζυγο του Αυστραλού Πρωθυπουργού και την Emily McGowen, σύζυγο του Πρωθυπουργού της Νότιας Νέας Ουαλίας, να καρφισώσουν τα χρώματα όταν συμμετείχαν στην αποστολή της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας στην πομπή των γυναικών για τη στέψη. Μετά την επιστροφή της από το ΗΒ, η Goldstein συνέχισε να χρησιμοποιεί τα χρώματα του δικαιώματος ψήφου των γυναικών, για παράδειγμα κατά την προεκλογική εκστρατεία της για την έδρα Kooyong στη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1913.

(Πηγή: <http://www.women.vic.gov.au>, μετάφραση)

**Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου**

Ομάδα Β΄: Γεγονότα-σταθμοί στην εξέλιξη του γυναικείου αγώνα: Βιομηχανική Επανάσταση

Το γυναικείο κίνημα

Η βιομηχανική κοινωνία στην Ευρώπη και την Αμερική χαρακτηρίστηκε από μια έξαρση των λεγόμενων φεμινιστικών κινήματων. Τα κινήματα αυτά απαιτούσαν τα ίδια δικαιώματα για τις γυναίκες και τους άνδρες. Υποστήριζαν ότι οι γυναίκες καταπιέζονταν από τους άνδρες και ότι αυτή η καταπίεση έπρεπε να σταματήσει.

Το πρώτο σημαντικό φεμινιστικό φυλλάδιο ήταν "Η διεκδίκηση των δικαιωμάτων των γυναικών" (1792), το οποίο ανέφερε ότι οι γυναίκες δεν υπήρχαν απλώς για την ανατροφή των παιδιών και για την ευχαρίστηση των ανδρών, αλλά έπρεπε να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τους άνδρες στην εκπαίδευση, στην εργασία και την πολιτική.

Η Elizabeth Cady Stanton συγκάλεσε την πρώτη Συνέλευση για τα Δικαιώματα των Γυναικών στη Νέα Υόρκη, το 1848, για να διακηρύξει μια λίστα δικαιωμάτων για τις γυναίκες. Η Συνέλευση αυτή έδωσε το έναυσμα για το κίνημα που ονομάστηκε "Εθνική Ένωση για το Δικαίωμα ψήφου των Γυναικών" (1869).

Στη Βρετανία οι λεγόμενες "σουφραζέτες" προκάλεσαν αναταραχές, συχνά με βίαιο τρόπο, για να διεκδικήσουν την ψήφο για τις γυναίκες.

Παράλληλα, οι φεμινίστριες συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη κινήματων κατά του αλκοολισμού και υπέρ της ποτοαπαγόρευσης στις ΗΠΑ.

Ωστόσο, έξω από τις ΗΠΑ και τη Βρετανία, στις Κάτω Χώρες και τη Σκανδιναβία τα φεμινιστικά κινήματα είχαν μικρή επιρροή πριν από το 1945.

Ε. Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, τ. Β΄, επιμέλεια – εισαγωγή Ι.Σ. Κολιόπουλος, μτφρ. Τ. Δαρβέρης, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, χ.χ., σ. 101-102.

[Πηγή: Σχολικό εγχειρίδιο Γ΄ Λυκείου, *Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 2007]

**Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου**

**Ομάδα Γ': Γεγονότα-σταθμοί στην εξέλιξη του γυναικείου αγώνα: Α'
Παγκόσμιος Πόλεμος**

Η πορεία προς την αναγνώριση των δικαιωμάτων των γυναικών

«[. . .] Τα γερμανικά πανεπιστήμια δέχονταν φοιτήτριες από το 1909. Στη Γαλλία η πρώτη γυναίκα δικηγόρος διορίστηκε το 1903. Τα κολέγια θηλέων στα βρετανικά πανεπιστήμια καθιστούσαν την ανώτερη μόρφωση προσιτή στις γυναίκες, παρόλο που πολλά επαγγέλματα παρέμεναν κλειστά γι' αυτές, με εξαίρεση το διδασκαλικό επάγγελμα. Το 1900 υπήρχαν στη Γερμανία 850 οργανώσεις που αγωνίζονταν για παραχώρηση εκλογικών δικαιωμάτων στις γυναίκες. Η Φινλανδία ήταν η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που έδωσε στις γυναίκες δικαίωμα ψήφου, το 1906. Ο αντίστοιχος αγώνας στη Βρετανία απέκτησε δυναμική με τη δημιουργία της Κοινωνικής Πολιτικής Ένωσης Γυναικών, το 1903. Στις παραμονές του Α' Παγκόσμιου Πολέμου οι Βρετανίδες είχαν διεξαγάγει μια βίαιη εκστρατεία για να προωθήσουν το αίτημά τους, χωρίς να διαφαίνονται προοπτικές επιτυχίας. Ωστόσο, ο αγώνας για τα εκλογικά δικαιώματα της γυναίκας ήταν ένα προφανές παράδειγμα πανευρωπαϊκού κινήματος. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος επρόκειτο να μεταβάλει τη θέση των γυναικών στα εμπόλεμα κράτη και πολλές απέκτησαν το δικαίωμα ψήφου στα επόμενα χρόνια [...]. [Στη διάρκεια του] οι γυναίκες κατέλαβαν πολλά από τα αξιώματα που άφησαν πίσω τους οι άνδρες και τους αναπλήρωσαν σε πολλές εξειδικευμένες θέσεις εργασίας [...]. Γυρνώντας από τον πόλεμο, οι άνδρες επέστρεψαν στις παλιές τους δουλειές. Αυτό το γεγονός και η συρρίκνωση της οικονομίας στο τέλος του πολέμου έθεσαν τις γυναίκες στο περιθώριο. Οι γυναίκες δεν δέχτηκαν αυτό τον υποβιβασμό αδιαμαρτύρητα. Προς το τέλος του πολέμου ή μετά από αυτόν πολλές χώρες τούς παραχώρησαν πολιτικά δικαιώματα και μεγαλύτερη χειραφέτηση».

Τζον Στίβενσον (επιμ.), *Η Ιστορία της Ευρώπης*, Κ. Κωστόπουλος, Αθήνα 2005, σ. 377, 398.

[Πηγή: Σχολικό εγχειρίδιο Γ' Λυκείου, *Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 2007]

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου

Ομάδα Δ': Ο αγώνας εξαπλώνεται και αρχίζει να δικαιώνεται

(1) Η γυναικεία ψήφος έχει τη δική της ιστορία

Τα πενήντα χρόνια από τότε που η Ελληνίδα απέκτησε δικαίωμα ψήφου γιορτάζουν φέτος οι γυναικείες οργανώσεις. Μόνο που οι περισσότερες νέες γυναίκες δεν γνωρίζουν μια άλλη σχετική, επίσης σημαντική επέτειο. Πριν από την επίσημη καθιέρωση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών το 1952 σ' όλη την επικράτεια είχαν προηγηθεί κάποιες άλλες εκλογές όπου για πρώτη φορά οι Ελληνίδες είχαν ασκήσει τα εκλογικά τους δικαιώματα - ψήφισαν και ψηφίστηκαν:

23 Απρίλη του 1944. Οι γυναίκες ψηφίζουν για πρώτη φορά.

Εκλογές για την ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου στην Ελεύθερη Ελλάδα

Ήταν στις 23 Απρίλη του 1944 στην περίοδο της Κατοχής όταν έγιναν οι εκλογές για την ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου (δηλαδή της Βουλής) στην Ελεύθερη Ελλάδα!

Ψήφο στο φουστάνι!

Αλλά ας πάρουμε την ιστορία απ' την αρχή:

Το 1920 το Σοσιαλεργατικό Κόμμα (μετέπειτα ΚΚΕ) κατεβαίνει στις εκλογές, όπου ένα από τα προεκλογικά του συνθήματα, πρωτάκουστο για τους περισσότερους, ήταν: **«Σφυρί - δρεπάνι και ψήφο στο φουστάνι!»**. Οι πρώτες γυναικείες οργανώσεις που απαίτησαν ίσα δικαιώματα - και ανάμεσα τους τα πολιτικά - ήταν ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων. Στα χρόνια που ακολούθησαν την ίδρυσή τους, η Βουλή συζήτησε επανειλημμένα το ζήτημα της ψήφου των γυναικών, ύστερα από προτάσεις προοδευτικών βουλευτών, όπως του Θ. Μπάστα - Τυπάλδου, που έφερε στη Βουλή νομοσχέδιο για την ισοπολιτεία. **Έγιναν συζητήσεις το 1920, το 1922, το 1925, το 1929, αλλά χωρίς θετικό αποτέλεσμα.**

Οι γυναίκες μπήκαν πραγματικά ύστερα από χρόνια επικεφαλής διαδηλώσεων, αλλά «δεν έφαγαν τον κόσμο», βοήθησαν με το αίμα τους να... ξεκουμπιστούν οι κατακτητές: Το 1944, όταν τα 3/4 της Ελλάδας είχαν ελευθερωθεί από την ΕΑΜική αντίσταση, ιδρύθηκε η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης, που προκήρυξε εκλογές. Με απόφασή της για πρώτη φορά ψηφίζουν άντρες και γυναίκες που έχουν συμπληρώσει τα 18 τους χρόνια.

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της Το δικαίωμα ψήφου

Στις κατεχόμενες πόλεις τα μέλη του ΕΑΜ ψηφίζουν με κίνδυνο της ζωής τους, βάζοντας την υπογραφή τους κάτω από σχετικό κείμενο, ενώ στήνονται κανονικά οι κάλπες στην Ελεύθερη Ελλάδα.

«Καταργούμε έτσι τις αναχρονιστικές αντιλήψεις που επικρατούσαν ως τώρα στην Ελλάδα» αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση.

Και αυτό ήταν πολύ φυσικό, ύστερα μάλιστα από τη μαζική συμμετοχή εκατομμυρίων Ελληνίδων στην Αντίσταση: Τα μισά μέλη της ΕΠΟΝ ήταν κοπέλες και περισσότερα από τα μισά μέλη της Εθνικής Αλληλεγγύης ήταν γυναίκες...

Οι πρώτες εθνοσύμβουλοι που αναδείχτηκαν ήταν: Η Καίτη Ζεύγου από την Αθήνα, η Μάχη Μαυροειδή από την Καλαμάτα, η Μαρία Σβώλου από την Αθήνα, η Φωτεινή Φιλιππίδη από τη Λάρισα και η Χρύσα Χατζηβασιλείου από τον Πειραιά. Να σημειώσουμε ότι από τότε η ΠΕΕΑ και το Εθνικό Συμβούλιο θεσμοθέτησαν την ίση αμοιβή για ίση δουλειά και την ισοτιμία των γυναικών.

Και βέβαια το κράτος του δοσιλογισμού θα σαρώσει τα νομοθετημένα δικαιώματα των Ελληνίδων μετά τον πόλεμο, μαζί με τις άλλες λαϊκές κατακτήσεις. Μόνο το 1952, που ψηφίστηκε η διεθνής σύμβαση για ίσα πολιτικά δικαιώματα και ίση πρόσβαση των δύο φύλων σε όλα τα δημόσια λειτουργήματα, η κυβέρνηση υποχρεώθηκε να κυρώσει τη σύμβαση. Χρειάστηκε όμως να περάσουν ακόμα δυόμισι χρόνια για να αναγνωριστεί στις γυναίκες το δικαίωμα πρόσληψης σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες. Μέχρι τότε γυναίκες αριστούχες δε γίνονταν δεκτές σε δημόσιες υπηρεσίες, όπως η Δικαιοσύνη, το Γενικό Χημείο του Κράτους, ο διπλωματικός κλάδος κ.ά. Πρώτη γυναίκα βουλευτής (σε αναπληρωματική εκλογή, στην περιφέρεια Θεσσαλονίκης) αναδείχτηκε η Ελένη Σκούρα. Στις επόμενες εκλογές, οπότε ψήφισαν οι γυναίκες σ' όλη την Ελλάδα, η Αθήνα στέλνει στη Βουλή δυο βουλευτίνες: Τη Λίνα Τσαλδάρη της Δεξιάς, που έγινε υπουργός Προνοίας και τη Βάσω Θανασέκου της Αριστεράς - που παρ' όλες τις δυσκολίες και τους διωγμούς, κατόρθωσε να εκλεγεί σχεδόν με τον ίδιο αριθμό ψήφων.

(Πηγή: *Η γυναικεία ψήφος έχει τη δική της ιστορία*, εφημερίδα *Ριζοσπάστης*, 10/2/2002)

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου

Ομάδα Δ΄: Ο αγώνας εξαπλώνεται και αρχίζει να δικαιώνεται

(2) 50 χρόνια γυναικείας ψήφου (α)

Το 1928, η Αύρα Θεοδωροπούλου γράφει στον «Αγώνα της Γυναίκας»:

“Ζητούμε την ψήφο:

1) Γιατί είμαστε κι εμείς, όπως και οι άντρες, μέλη μιας δημοκρατίας που πρέπει να στηρίζεται στην ελεύθερη θέληση όλων των πολιτών, ανδρών και γυναικών.

2) Γιατί η ψήφος είναι το ισχυρότερο μέσο με το οποίο μπορούμε να υποστηρίξουμε τα ιδιαίτερα μας συμφέροντα ως γυναίκες.

3) Γιατί όλοι οι νόμοι που αφορούν το παιδί ρυθμίζονται ως τώρα σύμφωνα με την ανδρική αντίληψη...

4) Γιατί όλα τα οικονομικά ζητήματα που αποφασίζονται στη Βουλή συνδέονται στενά με την οικιακή οικονομία...

5) Γιατί με τα πολιτικά δικαιώματα θα αποκτήσει η γυναίκα την αντίληψη της κοινωνικής ευθύνης...”

(Πηγή: 50 χρόνια γυναικείας ψήφου, Χριστιάνα Λούπα, 15/3/2006, δημοσίευση στην ιστοσελίδα www.inarcadia.gr)

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της Το δικαίωμα ψήφου

Ομάδα Ε΄: Ο αντίλογος στο γυναικείο κίνημα

(1) Το κίνημα κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών

Το κίνημα κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών

Το κίνημα κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών ήταν ένα πολιτικό κίνημα που αποτελείτο κυρίως από γυναίκες που ήταν ενάντια να δοθεί στις γυναίκες το δικαίωμα να ψηφίζουν. Το κίνημα συνδέθηκε στενά με τον «οικιακό φεμινισμό», που είναι πλατύτερα γνωστό ως δόγμα «ξεχωριστών αρμοδιοτήτων» - μια ιδέα ότι οι γυναίκες είχαν το δικαίωμα στην πλήρη ελευθερία μέσα στο σπίτι αλλά όχι στο δημόσιο χώρο εκτός σπιτιού.

Η Ένωση κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών Βικτώριας ιδρύθηκε τον Ιούλιο 1900. Στόχος της ήταν να ξεκινήσει μια διαμαρτυρία για την στήριξη Βουλευτών του Νομοθετικού Συμβουλίου Βικτώριας που σκόπευαν να απορρίψουν, για δεύτερη φορά εκείνο το έτος, το Νομοσχέδιο υπέρ της ψήφου των γυναικών που είχε κατατεθεί στην Άνω Βουλή από το Νομοθετικό Σώμα. Οι ιδρυτές της Ένωσης ήταν η Δις Carrie Reid και η Δις Freda Derham, κόρες βουλευτή του Νομοθετικού Συμβουλίου (MLC) και του Προέδρου του Επιμελητηρίου Βιομηχάνων, αντίστοιχα.

Αρχικά τοποθέτησαν τη διαμαρτυρία για συλλογή υπογραφών σ' ένα τεϊοποιείο, στην Οδό Collins Street. Αργότερα αντίγραφα τοποθετήθηκαν στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, τοπικά πρακτορεία εφημερίδων και καταστήματα μόδας στα προάστια και σε επαρχιακά κέντρα.

Ενώ η εφημερίδα *The Age* αποκάλεσε τις διαμαρτυρόμενες «χαϊδεμένα και υπέρ-ντυμένα κορίτσια» και «κοινωνικές ορειβάτες», οι διαμαρτυρίες της Ένωσης κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών έλαβαν τεράστια απήχηση, με 22.978 υπογραφές που συγκεντρώθηκαν σε οκτώ μόλις εβδομάδες. Ακριβώς πώς έγινε η διαχείριση των διαμαρτυριών δεν είναι σαφές, αν και φαίνεται ότι συμπαθούντες κύριοι οργάνωσαν και μίλησαν σε συλλαλητήρια εκ μέρους των διαμαρτυρόμενων και πιθανώς χρηματοδότησαν τη μισθωμένη βοήθεια που πρέπει να ήταν απαραίτητη για να συλλέξουν τις υπογραφές. Οι Διαμαρτυρίες κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών φυλάσσονται στο Γραφείο Δημόσιων Αρχείων Βικτώριας. Κατατέθηκαν στη Βουλή στις 11 και 25 Σεπτεμβρίου 1900.

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της Το δικαίωμα ψήφου

Η διαμαρτυρία αναφέρει:

Με τη διαμαρτυρία των κάτωθι υπογεγραμμένων γυναικών, κατοίκων της Βικτώριας, ταπεινά δηλώνουμε:

1. Ότι υπάρχει ενώπιον του Αξιοτίμου Σώματός σας ένα Νομοσχέδιο για να επικυρωθεί το κοινοβουλευτικό προνόμιο ψήφου στις γυναίκες. Ότι εμείς οι διαμαρτυρόμενες είμαστε πεπεισμένες ότι αυτό το μέτρο δεν θα είναι καλό για την Πολιτεία για τους παρακάτω λόγους: Θα είναι η αιτία διαφωνιών μέσα στις οικογένειες... αυτό θα αναγκάσει τις γυναίκες από την ηρεμία και τη γαλήνη των σπιτιών τους να εισχωρήσουν στο χώρο της πολιτικής που θα αποτελέσει βάρος γι' αυτές... Οι γυναίκες της Βικτώριας δεν έχουν εκφράσει ακόμα ποτέ την άποψή τους για το θέμα της ψήφου των γυναικών... και πιστεύουμε ότι εάν είχαν την ευκαιρία να το κάνουν αυτό θα ήταν ενάντια στην υιοθέτησή του

2. Η Διακήρυξη Εξάρτησης που έγινε από το κίνημα κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών παρουσιάστηκε στη Βουλή το 1908 με 3500 υπογραφές σε απάντηση της διαμαρτυρίας των 21.000 υπογραφών υπέρ του δικαιώματος ψήφου των γυναικών.

(Πηγή: Το κίνημα κατά του δικαιώματος ψήφου των γυναικών, μετάφραση από την ιστοσελίδα <http://www.women.vic.gov.au>)

Ομάδα Ε΄: Ο αντίλογος στο γυναικείο κίνημα

(2) 50 χρόνια γυναικείας ψήφου (β)

«...Ορισμένα τινά Ελληνικά θήλεα ζητούν να δοθή ψήφος εις τας γυναίκας. Σχετικώς με το ίδιον τούτο θέμα διαπρεπέστατος επιστήμων είχεν άλλοτε αναπτύξει από του βήματος της Βουλής το επιστημονικώς πασίγνωστον, άλλως τε, γεγονός ότι παν θήλυ διατελεί εις ανισόρροπον και έξαλλον πνευματικήν κατάστασιν ωρισμένας ημέρας εκάστου μηνός... Νεώτεραι και ακριβέστεραι έρευναι καταδείκνυσιν ότι ου μόνον ωρισμένας ημέρας, αλλά δι' όλου του μηνός τελούσιν άπαντα τα θήλεα εις πνευματικήν και συναισθηματικήν ανισορροπίαν, τινά δε μετρίαν, τα πλείστα δε σφοδροτάτην και ακατάσχετον, άτε και παντοιοτρόπως εκδηλουμένων και κλιμακουμένων συν τω χρόνω... Επειδή εν τούτοις αι ημέραι αύται, δεν συμπίπτουν ως προς όλα τα θήλεα, είναι αδύνατον να ευρεθή ημέρα πνευματικής ισορροπίας και ψυχικής γαλήνης όλων των θηλέων, ώστε την ευτυχή εκείνην ημέραν να ορίζονται αι εκάστοτε εκλογαί. Η γυναικεία συνεπώς ψήφος είναι πράγμα επικίνδυνον, άρα αποκρουστέον.»

Εφημερίδα «Νέα Ημέρα», 20 Μαρτίου 1928.

(Πηγή: 50 χρόνια γυναικείας ψήφου, Χριστιάνα Λούπα, 15/3/2006, δημοσίευση στην ιστοσελίδα www.inarcadia.gr)

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου

II. Βίντεο σχετικά με τον αγώνα των γυναικών για το δικαίωμα ψήφου²

- ✚ [women1: \(στην ολομέλεια για αφόρμηση\)](#)
Women Suffrage Slide Show (διάρκεια 1:57),
<http://www.youtube.com/watch?v=SoRimelhtEE>
- ✚ [women2: \(κοινό για όλες τις ομάδες³\)](#)
woman's suffrage movements (διάρκεια 5:50),
<http://www.youtube.com/watch?v=J9zWMMZqpSI&NR=1>
- ✚ [women3: \(για ομάδα Α'\)](#)
School House Rock - Sufferin' Till Suffrage (διάρκεια 2:59),
http://www.youtube.com/watch?v=3dPF0SGh_PQ&NR=1
- ✚ [women4: \(για ομάδα Γ'\)](#)
The Suffragettes (διάρκεια 4:15),
<http://www.youtube.com/watch?v=gw4L6UJJ7Q&feature=related>
- ✚ [women5: \(για ομάδα Β'\)](#)
Suffragists and Suffragettes (διάρκεια 3:23)
<http://www.youtube.com/watch?v=fJBdPFfnZHU&feature=related>
- ✚ [women6: \(για ομάδα Δ'\)](#)
Sister Suffragette-Votes For Women (διάρκεια 2:06),
<http://www.youtube.com/watch?v=VnOZr9menBI>
- ✚ [women7: \(για ομάδα Ε'\)](#)
POWERPOINT women's suffrage (διάρκεια 1:16),
<http://www.youtube.com/watch?v=s-eVFocQ7NI>
- ✚ [women8: \(στην ολομέλεια για ανακεφαλαίωση\)](#)
Womens Suffrage Movement (διάρκεια 2:32),
<http://www.youtube.com/watch?v=xg4VnzVIZ9A>

(Πηγή: <http://www.youtube.com>)

² Τα βίντεο με τίτλο *women 2* έως *7*, αποθηκεύονται στους Η.Υ., έτσι ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να τα παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της ομαδικής διερευνητικής τους εργασίας - σε συνδυασμό με τις άλλες πηγές που τους δίνονται - ενώ παράλληλα θα κρατήσουν σύντομες σημειώσεις.

³ Το βίντεο με τίτλο *women2* - που είναι κοινό για όλες τις ομάδες - επειδή έχει αρκετή διάρκεια, μπορούν να το δουν οι μαθητές εφόσον ολοκληρώσουν την ομαδική εργασία τους και υπάρχει διαθέσιμος χρόνος. Αλλιώς θα αρκεσθούν να δουν μόνο εκείνο που έχει ορισθεί για κάθε ομάδα.

Η γυναίκα στον 20ό αιώνα: αγώνες και διεκδικήσεις για τα δικαιώματά της
Το δικαίωμα ψήφου

III. ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ⁴

1. **Ανεμολόγιο**

Στίχοι: Κώστας Τριπολίτης

Μουσική: Θάνος Μικρούτσικος

Πρώτη εκτέλεση: Γιώργος Νταλάρας

http://www.youtube.com/watch?v=Wn3ZeNa_d4g&feature=related

2. **Γυναίκα**

Στίχοι: Νίκος Καββαδίας

Μουσική: Θάνος Μικρούτσικος

Πρώτη εκτέλεση: Γιάννης Κούτρας

<http://www.youtube.com/watch?v=RZ-qx5Riqc0>

3. **Μια μέρα μιας Μαίρης (Είμαι η Μαίρη Παναγιωταρά)**

Στίχοι: Λουκιανός Κηλαηδόνης

Μουσική: Λουκιανός Κηλαηδόνης

Πρώτη εκτέλεση: Αφροδίτη Μάνου

http://www.youtube.com/watch?v=hB_CIAAaE80

Διδάσκουσα:

Μαρία Παπαλεοντίου

Φιλόλογος

⁴ Τα ενδεικτικά αυτά τραγούδια για ακρόαση - τα οποία μπορεί να αναζητήσει ο εκπαιδευτικός στην ιστοσελίδα <http://www.youtube.com> (πιο πάνω προτείνονται επιλεγμένα βίντεο) - μπορούν να αξιοποιηθούν ως εξής: Το πρώτο τραγούδι με τίτλο *Ανεμολόγιο* μπορεί να ακουστεί κατά την αφόρμηση στην ολομέλεια της τάξης για προβληματισμό, το δεύτερο με τίτλο *Γυναίκα* κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας ως μουσικό χαλί και το τρίτο με τίτλο *Μια μέρα μιας Μαίρης* στο κλείσιμο του μαθήματος, στην ολομέλεια.